



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobce: **X.**, narozený dne X.
bytem X.

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2021 č.j. OAM-414/LE-05-P16-PD4-2006-II.

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 19. 7. 2021 č.j. OAM-414/LE-05-P16-PD4-2006-II. se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2021 č.j. OAM-414/LE-05-P16-PD4-2006-II., kterým bylo o žádosti podané dne X. 2020 rozhodnuto tak, že podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) se žalobci doplňková ochrana neprodlužuje.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce poukázal na to, že žalovaný v rozporu s ust. § 3, § 50 odst. 3 a 4 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu, nezohlednil skutečnosti hovořící v jeho prospěch,

nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo a napadené rozhodnutí nedostatečně odůvodnil, žalovaný porušil též ust. § 14a odst. 1, § 53a odst. 4 a § 17a zákona o azylu, neboť žalobce splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, v případě návratu do země původu mu hrozí nebezpečí vážné újmy a okolnosti vedoucí k udělení doplňkové ochrany nezanikly ani se nezměnily natolik, aby již nebylo doplňkové ochrany zapotřebí. Dále žalovaný porušil čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod vyhlášené sdělením federálního ministerstva zahraničních věcí pod č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“), neboť napadené rozhodnutí představuje nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života žalobce i jeho rodinných příslušníků.

3. Konkrétně namítal, že okolnosti, pro něž mu byla doplňková ochrana udělena, se nezměnily významným a trvalým způsobem, tudíž mu měla být doplňková ochrana prodloužena. Pokud byly důvody k udělení doplňkové ochrany určeny pouze obecně, nemůže to nyní jít k tíži žalobce (k tomu viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 9. 2018 č.j. 4 Az 68/2017-58). Žalovaný nezjistil řádně stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, jenž je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu. Uvedenou vadu žalobce shledává v následujících dvou aspektech, a to v soukromých a rodinných vazbách, jejichž narušením by byl dotčen čl. 8 Úmluvy, a jednak v omezování své náboženské svobody.
4. Ohledně soukromých a rodinných vazeb byl žalobce přesvědčen, že nabytí zletilosti, ukončení materiální závislosti na rodičích i konec vzájemného soužití ve společné domácnosti nejsou skutečnosti, pro něž by měl být učiněn závěr o výrazné změně trvalé povahy. Uvedl, že ke své rodině žijící v České republice nadále chová silné citové i materiální vazby, nyní opět žije s rodiči během celého týdne (nejen o víkendu), v České republice žije od svých X. let, precizně ovládl český jazyk, vystudoval zde X. školu a do české společnosti se integroval i jinak. Na druhou stranu v zemi původu nemá nikoho, s kým by byl v kontaktu, nemá tam rodinné, sociální ani materiální zázemí, od příjezdu do České republiky vlast nikdy nenavštívil. Žalovaný byl při svém posuzování žalobcova rodinného a soukromého života ryze formalistický, vzal v potaz jen žalobcovu zletilost a zahájení pracovní činnosti, ostatní aspekty pominul a nedostatečně přihlédl k individuálním okolnostem, jde o přepjatý formalismus a o porušení práva na spravedlivý proces, jak jej vykládá i Ústavní soud. Nezohlednění dalších aspektů žalobcova rodinného života (tj. kromě zletilosti a částečného finančního osamostatnění) představuje porušení čl. 8 Úmluvy, porušením téhož článku je též nezhodnocení života soukromého, žalovaný nezkoumal ani újmu, která by vznikla nuceným vycestováním žalobce i jeho rodině. K dalším faktorům rodinného života měl žalovaný vyslechnout podrobněji žalobce i jeho rodiče, příp. další rodinné příslušníky, žalovaný však většinu relevantních okolností soukromého a rodinného života nezjišťoval, a proto je nemohl posoudit. Jak ale uvádí též judikatura Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“), pohovor v řízení o udělení mezinárodní ochrany musí důsledně směřovat ke zjištění všech rozhodných skutečností (rozhodnutí ze dne 25. 4. 2019 č.j. 5 Azs 207/2017-36). Žalobce zdůraznil potřebu zohlednit specifické případy osob, které v hostitelském státě prožily většinu života, i tímto prizmatem mělo být posouzeno žalobcovo právo na soukromý život. Pro posouzení souladu s čl. 8 Úmluvy je v cizineckých věcech třeba zohlednit řadu faktorů a kritérií (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 6. 8. 2013 č.j. 8 As 68/2012), což žalovaný neučinil, taktéž se zcela nedostatečně zabýval zdravotním stavem žalobce. Měl za to, že pouhá možnost

zažádat o jiné pobytové oprávnění není dostatečnou zárukou před nepřiměřeným zásahem do soukromého a rodinného života. Uvedl, že přiměřenost dopadů rozhodnutí je nutné zkoumat nejen ve vztahu k žadatelům, ale též k jejich rodinným příslušníkům. Žalobce shrnul, že napadeným rozhodnutím je nepřiměřeně zasaženo do soukromého a rodinného života jeho i jeho rodinných příslušníků v rozporu s čl. 8 Úmluvy a žalovaný tuto otázku posoudil nedostatečně.

5. K obavám z omezování náboženské svobody, které žalobce uváděl již ve správním řízení, namítal, že skutkový závěr žalovaného je věcně nesprávný, zprávy o zemi původu prokazují, že islám je sice hlavním náboženstvím, v zemi však je povolena jen jedna odnož islámu, ostatní jsou potlačovány i trestní represí. Žalovaný však nikterak nezjišťoval stav náboženské svobody v Kazachstánu ani skutečnost, jaký druh islámu žalobce vyznává a zda se slučuje s oficiálním náboženským směrem, nemohl tak správně posoudit riziko pronásledování či vzniku vážné újmy, čímž zatížil své rozhodnutí nezákonností i nepřezkoumatelností. Jak vyplývá z judikatury správních soudů, k vyvrácení věrohodnosti azylového příběhu je třeba shromáždit dostatek relevantních podkladů a při pochybnostech je třeba rozhodnout ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu.
6. Navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

7. Žalovaný se k žalobě vyjádřil, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení vyslovil s žalobou nesouhlas. Uvedl, že žalobci byla udělena a následně opakovaně prodloužena doplňková ochrana pouze z důvodu sloučení rodiny s ohledem na jeho nezletilost a zásadní materiální a sociální závislost na rodičích, žalobcovým příbuzným byla v České republice udělena doplňková ochrana, a proto nebylo možno vyloučit nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu s odkazem na čl. 8 Úmluvy, jež by mohlo hrozit žalobci. V napadeném rozhodnutí je jednoznačně vysvětleno, v čem byla shledána zásadní změna okolností, žalobce je již zletilý a je schopen se sám o sebe postarat, splňuje též podmínku pro udělení některého z pobytových oprávnění, X. již získali v České republice trvalý pobyt, dočasnost doplňkové ochrany mu musela být známa, vytvoření si sociálních vazeb v České republice a naopak jejich absence ve vlasti není samo o sobě důvodem pro trvání doplňkové ochrany. Konstatoval, že napadené rozhodnutí netrpí vadami vytýkanými v žalobě, poměry v zemi původu i možnost vnitřního přesídlení byly posouzeny dostatečně, Kazachstán je prakticky bezpečná země, žalobce si může legalizovat pobyt jiným způsobem. Navrhl zamítnutí žaloby.
8. V replice žalobce sdělil, že žalovaný ve svém vyjádření nereaguje na žalobní námítky. Poukázal na to, že posledního půl roku byl nezaměstnaný a rodiče jej finančně podporovali, což činí stále, nyní žalobce pracuje brigádně a bydlí X., podmínky pro udělení doplňkové ochrany nadále splňuje, napadené rozhodnutí je namístě zrušit.

IV. Obsah správního spisu

9. Ze správního spisu soud zjistil tyto pro řízení podstatné skutečnosti:

10. Dne 17. 5. 2006 podal za nezletilého žalobce jeho otec žádost o udělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 4. 2011 č.j. OAM-414/LE-05-P10-R2-2006 byla žalobci i jeho otci udělena doplňková ochrana podle ust. § 14a zákona o azylu na dobu 36 měsíců. V odůvodnění žalovaný konstatoval, že žalobcův otec se ve vlasti obával pronásledování a následného uvěznění kvůli náboženskému přesvědčení, poté s ohledem na zprávy o zemi původu podrobně odůvodnil, proč by žalobci ani jeho otci ve vlasti nehrozilo pronásledování z náboženských důvodů. Dále žalovaný neshledal, že by žalobci (či jeho otci) v případě návratu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu ani dle ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť obava žalobcova otce z uvěznění na základě vykonstruovaného trestního stíhání je zcela lichá, totéž platí o obavě z žalobcova umístění do dětského domova ve vlasti, nejsou dány ani důvody dle ust. § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Doplňkovou ochranu žalobci (a jeho otci) udělil podle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu s odkazem na čl. 8 Úmluvy, shledal, že by žalobci a jeho otci mohlo nuceným vycestováním do země původu hrozit nebezpečí vážné újmy, protože ostatní jejich blízcí příbuzní obdrželi v České republice doplňkovou ochranu, přičemž celá rodina žila dříve v Kazachstánu a následně i v České republice běžným rodinným životem, na žalobcově otci byly též některé členky rodiny ekonomicky závislé, mohlo by tak dojít k narušení práva na jednotu rodiny.
11. Dne 21. 2. 2014 žalobcův otec za sebe a též za žalobce požádal o prodloužení doplňkové ochrany s tím, že důvody, pro něž jim byla doplňková ochrana již dříve udělena, stále trvají. Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 3. 2014 č.j. OAM-414/LE-05-ZA14-PD1-2006 byla žalobci a jeho otci prodloužena doplňková ochrana podle ust. § 53a odst. 4 zákona o azylu o dobu 27 měsíců. Doplňkovou ochranu žalovaný oběma prodloužil s odůvodněním, že po posouzení informací o situaci v zemi původu nedospěl k závěru o podstatné změně poměrů v Kazachstánu s ohledem na potíže žadatele a jeho nezletilého syna, zejména s ohledem na jejich rodinnou situaci. Zjistil, že ostatním rodinným příslušníkům nebyla doplňková ochrana odňata, naopak dalším byla nově přiznána. Konstatoval, že důvody, pro něž byla žalobci a jeho otci udělena doplňková ochrana, trvají i nadále a nenastaly ani okolnosti odůvodňující její odnětí.
12. Dne 18. 5. 2016 žalobcův otec za sebe a též za žalobce požádal o prodloužení doplňkové ochrany s tím, že důvody, pro něž jim byla doplňková ochrana již dříve udělena, stále trvají. Rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 6. 2016 č.j. OAM-414/LE-LE05-P15-PD2-2006 byla žalobci a jeho otci prodloužena doplňková ochrana podle ust. § 53a odst. 4 zákona o azylu o dobu 24 měsíců. Doplňkovou ochranu žalovaný oběma prodloužil s odůvodněním, že po posouzení informací o situaci v zemi původu nedospěl k závěru o podstatné změně poměrů v Kazachstánu s ohledem na potíže žadatele a jeho nezletilého syna, zejména s ohledem na jejich rodinnou situaci. Zjistil, že ostatním rodinným příslušníkům nebyla doplňková ochrana odňata, naopak jim byla tato ochrana udělena a též prodloužena. Posléze konstatoval, že důvody, pro něž byla žalobci a jeho otci udělena doplňková ochrana, trvají i nadále a nenastaly ani okolnosti odůvodňující její odnětí.
13. Dne 16. 4. 2018 žalobcův otec za sebe a též za žalobce požádal o prodloužení doplňkové ochrany s tím, že důvody, pro něž jim byla doplňková ochrana již dříve udělena, stále trvají. Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 2. 2019 č.j. OAM-414/LE-05-P16-

PD3-2006 byla žalobci a jeho otci prodloužena doplňková ochrana podle ust. § 53a odst. 4 zákona o azylu o dobu 24 měsíců s odůvodněním, že nedospěl k závěru o podstatné změně jejich rodinné situace, zjistil, že ostatním rodinným příslušníkům, ve vztahu k nimž byla žalobci doplňková ochrana udělena, nebyla doplňková ochrana odňata, naopak jim byla též prodloužena. Posléze konstatoval, že důvody, pro něž byla žalobci a jeho otci udělena doplňková ochrana, trvají i nadále a nenastaly ani okolnosti odůvodňující její odnětí. Odmítl však obavy žalobcovy otce z uvěznění, jimž se věnoval již v prvním rozhodnutí o mezinárodní ochraně, přičemž důvody vyplývající z deklarovaného náboženského vyznání otce žalobce neshledal relevantními, žalobcův otec v tomto směru neuvedl ani žádné nové skutečnosti, doplňková ochrana byla udělena výlučně z důvodu dle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

14. Dne X. 2020 žalobcův otec za sebe a též za žalobce požádal o prodloužení doplňkové ochrany s tím, že důvody, pro něž jim byla doplňková ochrana již dříve udělena, stále trvají; konkrétně se odvolával na žalobcův status dítěte a na špatnou situaci osob bez státního občanství v Kazachstánu, upozornil také, že žalobce je stále závislý na péči svých rodičů a rodiny, a to sociálně i materiálně, rodina se o něj stále stará.
15. Během pohovoru vedeného dne X. žalobcův otec uvedl, že žalobce žije s rodinou ve společné domácnosti, pracuje jako X., pět dní je v práci, na víkendy jezdí domů, otec žalobce má ve vlasti matku, sestry a bratry, s některými je v kontaktu, jsou ateisté, sám o mezinárodní ochranu žádá kvůli své víře jako předtím, obává se vězení, situace v Kazachstánu je velice špatná, vše je spojeno s jejich vírou.
16. Během pohovoru vedeného dne 22. 1. 2021 žalobce uvedl, že bydlí s rodiči a sourozenci v pronajatém bytě, je svobodný a bezdětný, pracuje jako X. na základě pracovní smlouvy v X., přes týden bydlí na ubytovně a na víkendy jezdí domů, jeho měsíční příjem činí zhruba 30 000 Kč, je muslim, modlí se pětkrát denně a drží půst, je zdravý, žalobce žádal o trvalý pobyt, ale řízení stále probíhá, od doby svého příchodu nenavštívil ambasádu svého domovského státu, ve vlasti má babičku, tety a strýce, ale není s nimi v kontaktu. Uvedl, že o doplňkovou ochranu žádá, protože tady chce zůstat, chce nějaký doklad. Na otázku, čeho se obává v případě návratu do vlasti, žalobce sdělil, že neví, nepřemýšlel o tom, Kazachstán je proti islámu, opravdu neví, co by mu hrozilo.
17. Jako podklad si žalovaný opatřil stručnou zprávu Informace OAMP ze dne 25. 5. 2020, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Stav: květen 2020.
18. Napadeným rozhodnutím nebyla žalobci prodloužena doplňková ochrana podle ust. § 53a odst. 4 zákona o azylu. V odůvodnění žalovaný po porovnání skutečností sdělených žalobcem s nově shromážděnými informacemi uvedl, že důvody dle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu ve spojení s čl. 8 Úmluvy spočívající zejména v možném porušení práva na jednotu rodiny již neexistují, žalobce dovršil plnoletosti, pracuje, během týdne samostatně bydlí na ubytovně, na rodičích není materiálně ani sociálně závislý, žalobce je rovněž zdravý a plně právně způsobilý, výše jeho platu vysoce překračuje minimální mzdu, hovoří plynule česky a je schopen se o sebe postarat samostatně i bez pomoci své rodiny. Dospěl k závěru, že porušení mezinárodních závazků ve vztahu k jednotě rodiny již nehrozí, žalobce s ohledem na svůj věk a samostatnost již není na rodině závislý. Dále se žalovaný zabýval tím, zda by mohla být žalobci prodloužena

doplňková ochrana z jiného důvodu, a to na základě nových sdělení v žádosti o prodloužení doplňkové ochrany. Ohledně obecně vyjádřené obavy z negativního postoje Kazachstánu k islámu uvedl, že žalobce netvrdil konkrétní důvody ani okolnosti, jež by se týkaly přímo jeho osobně, tím méně skutečnosti indikující skutečné nebezpečí vážné újmy. Poukázal na to, že v Kazachstánu tvoří muslimové zhruba 70 % obyvatelstva, obecné tvrzení o jejich pronásledování je proto absurdní, žalobce sám ve vlasti žádné potíže kvůli náboženství neměl, ani v současnosti žádné konkrétní relevantní informace nesdělil, žalovaný pak žádné potencionální hrozby neshledal. Uvedl, že možným nábožensky motivovaným pronásledováním se žalovaný zabýval již v prvním rozhodnutí o mezinárodní ochraně z roku 2011 a ani tehdy nebyla shledána důvodnost těchto obav ve vztahu k žalobci či jeho rodině. K možnému novému nepřiměřenému zásahu do žalobcova rodinného a soukromého života ve vztahu k čl. 8 Úmluvy konstatoval, že žalobce je plnoletý, ukončil studia, pracuje, během týdne bydlí samostatně na ubytovně, je zcela zdravý, plně právně způsobilý, jeho plat je výrazně vyšší než minimální mzda, hovoří plynule česky a je schopen se o sebe postarat samostatně i bez pomoci své rodiny, je svobodný a bezdětný, na svých rodičích již není závislý sociálně ani materiálně. Žalovaný upozornil, že rodinné vazby na území České republiky obecně nejsou bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, mohou však být základem pro pobytový titul dle obecného cizineckého práva, rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tak zpravidla samo o sobě nemůže být v rozporu s právem na ochranu soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území ČR. Shledal, že žalobce je nyní zletilý a nezávislý na rodičích, neprodloužením doplňkové ochrany by v současnosti nedošlo k závažnému a nepřiměřenému dopadu do osobního a rodinného života žalobce, který by byl v rozporu s mezinárodními závazky. Dodal, že snahu o prostou legalizaci pobytu nelze podřadit důvodům pro udělení či prodloužení mezinárodní ochrany, žalobce může své záležitosti řešit žádostí o udělení trvalého pobytu, žádná překážka nebyla v tomto ohledu shledána. Doplnil, že dle opatřené Informace OAMP poskytoval zákon v Kazachstánu svobodu vnitřního pohybu, zahraničního cestování, emigrace i repatriace a vláda tato práva respektovala. Žalovaný uzavřel, že žalobce nadále nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, proto mu doplňkovou ochranu neprodloužil.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

19. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
20. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože postupoval dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s.
21. Podle ust. § 53a odst. 4 věty čtvrté zákona o azylu *ministerstvo prodlouží dobu, po kterou je udělena doplňková ochrana, v případě, že osobě požívající doplňkové ochrany i nadále brozí vážná újma (§ 14a) a nenastanou-li důvody pro její odejmutí (§ 17a).*

22. Podle ust. § 17a odst. 1 písm. a) zákona o azylu *doplňková ochrana se odejme, pokud okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany, zanikly nebo se změnily do té míry, že již doplňková ochrana není zapotřebí. Podle ust. § 17a odst. 2 zákona o azylu při posuzování důvodů uvedených v odstavci 1 ministerstvo přihlédne k tomu, zda změna okolností je tak významná a trvalé povahy, že osobě požívající doplňkové ochrany již nehrozí nebezpečí, že utrpí vážnou újmu. Dále se přihlédne k tomu, zda osoba požívající doplňkové ochrany uvede závažné okolnosti podložené předchozí vážnou újmu odůvodňující odmítnutí ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo, je-li osobou bez státního občanství, státu svého posledního trvalého bydliště.*
23. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*
24. Podle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu *za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*
25. Podle ust. čl. 8 odst. 1 Úmluvy *každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.*
26. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 7. 2009 č.j. 1 Azs 34/2009-55 k prodloužení doplňkové ochrany uvedl: „...smyslem § 53a zákona o azylu je umožnit správnímu orgánu opakovaně ověřovat naplnění, resp. trvání podmínek doplňkové ochrany, pro něž byla dle § 14a zákona o azylu žadateli o prodloužení doplňkové ochrany udělena, především vzhledem k možným změnám v zemi původu žadatele. Správní orgán je oprávněn vydat negativní rozhodnutí o uvedené žádosti pouze při nenaplnění podmínek stanovených v § 14a citovaného zákona.“ Z toho vyplývá, že základem řízení o prodloužení doplňkové ochrany je posouzení, zda se významně a dlouhodobě změnily okolnosti, pro které byla žadateli udělena doplňková ochrana. Správní orgán nese důkazní břemeno v otázce, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany nebo zda naopak změna je natolik významná a trvalé povahy, že cizinci nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy a odůvodňuje to zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany (k tomu vizte rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2013 č.j. 6 Azs 15/2013-35).
27. Soud se nejprve zabýval důvodem pro udělení mezinárodní ochrany dle ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu s odkazem na čl. 8 Úmluvy.
28. Soud neshledal důvodnou námitku o tom, že by ohledně okolností rodinného a soukromého života žalobce v České republice žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav. V návaznosti na žádost o prodloužení doplňkové ochrany žalovaný vedl pohovor s otcem žalobce, kde se jej dotazoval na okolnosti jeho rodinného života, tj. s kým sdílí domácnost, kde žijí ostatní příbuzní, jak často se stýkají, jaké jsou výdělkové poměry členů rodiny,

dále se dotazoval na žalobce (tj. na jeho zaměstnání), na další příbuzné v Kazachstánu a na důvody, pro které nechce otec žalobce vycestovat. Žalovaný vedl pohovor též se žalobcem, kde se jej podrobně dotazoval na okolnosti jeho soukromého a rodinného života v České republice, tj. s kým sdílí domácnost, jeho rodinný stav, jeho pracovní a výdělkové poměry, jaké jsou jeho kontakty s dalšími konkrétními členy rodiny, jak s nimi tráví čas, jaký je jeho zdravotní stav. Soud shledal, že z hlediska soukromého a rodinného života, který žalobce vede v České republice, byl pohovor veden dostatečně podrobně a adresně, žalovaný se zabýval všemi podstatnými aspekty, z takto zjištěných údajů mohl usuzovat i na pevnost citových a psychosociálních vazeb mezi žalobcem a jeho rodinou na území ČR. Žalobce ostatně ve správním řízení k těmto zjištěným skutečnostem nic nenamítal, nechtěl navrhnout doplnění podkladů pro rozhodnutí, ani nechtěl uvést další skutečnosti, výsledk svědků tj. dalších rodinných příslušníků nenavrhoval (viz č.l. 779 správního spisu). V tomto směru tedy soud nedostatky neshledal.

29. Nicméně, jde-li o právo žalobce na rodinný a soukromý život ve smyslu čl. 8 Úmluvy, je třeba se zabývat též otázkou, zda mu v něm nebude v jeho vlasti bráněno, tj. zda odepření mezinárodní ochrany ob stojí ve světle tzv. extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy. V rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65, Nejvyšší správní soud uvedl: *„Ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu (...) a v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu a do jaké míry je přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, resp. soukromý život na jeho území, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva přitom vyplývá, že podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (srov. rozsudek ze dne 6. 2. 2001 ve věci Bensaid proti Spojenému království, stížnost č. 44599/98).“*
30. Žalovaný sice zkoumal žalobcovu rodinnou situaci v České republice i jeho soukromé poměry, nezabýval se však již dostatečně žalobcovými poměry ve vlasti v případě jeho vycestování. V tomto směru se žalovaný dotázal žalobce pouze na to, zda od doby svého příchodu do ČR navštívil ambasádu Republiky Kazachstán, zda má v Kazachstánu nějaké příbuzné a zda je s nimi kontaktu. Již se však nezabýval tím, zda žalobce, který v České republice žije trvale od svého věku X., stát původu vůbec kdy navštívil a jak by tam soukromý a rodinný život žalobce po jeho návratu probíhal, zda by se mohl obrátit na své příbuzné (o kterých uvedl, že s nimi není v kontaktu), apod. Přitom, k hodnocení intenzity zásahu do soukromého a rodinného života je třeba zkoumat též možnost žalobce reálně ve vlasti pobývat včetně perspektiv socioekonomické integrace. Zároveň ani žalovaný k těmto otázkám neshromáždil dostatečné podklady týkající se situace v zemi původu. Informace OAMP ze dne 25. 5. 2020 totiž obsahuje pouze velmi obecné informace o tom, že zákon poskytuje svobodu zahraničního cestování, emigrace a repatriace a vláda tato práva respektovala, nijak se však již blíže nezabývá situací navracajících se osob, včetně navracajících se uprchlíků, a možnostmi jejich socioekonomické reintegrace, včetně dostupných prostředků podpory, apod. Zjištěný skutkový stav proto v tomto směru vyžaduje zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s.r.s.).

31. Dále se soud zabýval otázkou, zda se v posuzované věci jednalo o situaci, kdy okolnosti, které vedly k udělení doplňkové ochrany, zanikly nebo se změnily do té míry, že již doplňková ochrana není zapotřebí. Ze správního spisu vyplývá, že doplňková ochrana byla žalobci v roce 2011 udělena s ohledem na jednotu rodiny, kdy ostatním členům rodiny byla doplňková ochrana na území ČR udělena, a bylo zjištěno, že dotčené osoby žijí v ČR běžným rodinným životem. S ohledem na rodinnou situaci byla žalobci následně doplňková ochrana prodlužována. K tomu je třeba uvést, že žalobce byl v době udělení doplňkové ochrany ve věku X. let, tedy z podstaty věci zcela materiálně a sociálně závislý na rodičích resp. rodině, se kterými žil ve společné domácnosti, obdobná situace byla i v letech 2014, 2016 a 2019, kdy byla žalobci doplňková ochrana prodloužena. V takové situaci by i nutnost pouhého vycestování nezletilého žalobce z území ČR do domovského státu musela představovat rozpor s mezinárodními závazky ČR ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.
32. V rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č.j. 7 Azs 21/2011-57 Nejvyšší správní soud konstatoval, že: *„Odnětí doplňkové ochrany podle § 17a odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je možné, pouze pokud okolnosti, které vedly k jejímu udělení, zanikly nebo se změnily do té míry, že jí již není zapotřebí. Pro účely rozhodování o odnětí doplňkové ochrany jsou tyto okolnosti fixovány v důvodech rozhodnutí o jejím udělení a následně je nelze beze změny či zrušení tohoto rozhodnutí (např. cestou mimořádných opravných prostředků) měnit.“*
33. V průběhu posledního řízení o prodloužení doplňkové ochrany však žalovaný zjistil, že žalobce již nabyl zletilosti, v roce 2019 ukončil studia, pracuje, výše jeho platu překračuje výši minimální mzdy, během týdne bydlí na ubytovně. Z toho dovedl, že žalobce již není nezaopatřeným dítětem, které by bylo materiálně a sociálně závislé na rodičích, je schopen se o sebe zcela samostatně postarat i bez pomoci své rodiny. Lze souhlasit se žalovaným, že původní důvod pro udělení doplňkové ochrany tím doznal zásadní změny, kdy již doplňková ochrana není zapotřebí. Žalovaný přitom nepochybněval, že mezi žalobcem a jeho rodinnými příslušníky může zůstat silná vazba (resp. žalovaný tuto vazbu nepopíral). Nicméně s ohledem na osamostatnění se žalobce žalovaný správně dovedl, že se již nejedná o dřívější nezaopatřenost a tedy v jistém smyslu závislost žalobce na rodinných příslušnících, která by způsobovala, že by již i samotné vycestování žalobce bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. V tomto směru tedy soud považuje rozhodnutí žalovaného za přezkoumatelné a věcně správné. Na tom nemůže nic změnit ani žalobní tvrzení, dle kterého žalobce v současné době opět bydlí u rodičů a je nezaměstnaný; žalobce již totiž dříve prokázal svou schopnost postarat se o sebe samostatně i bez pomoci rodiny.
34. Žalovaný se však dostatečně nezabýval některými dalšími podstatnými aspekty situace žalobce. Přitom v řízení o prodloužení doplňkové ochrany je žalovaný povinen zabývat se též otázkou, zda nejsou dány jiné důvody, které by mohly odůvodňovat poskytnutí doplňkové ochrany. V rozsudku ze dne 24. 7. 2013 č.j. 6 Azs 15/2013-35 Nejvyšší správní soud uvedl, že: *„Jestliže během posuzování žádosti o prodloužení doplňkové ochrany (§ 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) vyjdou najevo skutečnosti, které by mohly odůvodňovat udělení doplňkové ochrany z jiného důvodu, než pro který byla tato ochrana původně přiznána, pak správní orgán nemůže žádost o prodloužení doplňkové ochrany*

zamítnout bez toho, že by se argumentačně vypořádal také s možností udělení doplňkové ochrany z onoho jiného (nového) důvodu. V případě kladného posouzení pouze prodlouží doplňkovou ochranu s odvoláním na tento nový důvod.“

35. Ve správním řízení vyšlo najevo, že žalobce žije v České republice od X. let, nebylo zjištěno, že by od té doby vůbec byl v Kazachstánu, v České republice je zcela integrován, mluví česky, vystudoval zde a má zde zaměstnání. Tyto skutečnosti z hlediska možného udělení doplňkové ochrany relevantní být můžou, k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 21. 2. 2019, č.j. 5 Azs 235/2018-32, zejm. body 16 a 21. Žalovaný se sice zabýval též otázkou, zda neprodloužením doplňkové ochrany nemůže dojít k novému zásahu do soukromého a rodinného života žalobce ve smyslu čl. 8 Úmluvy, okolnosti dlouhodobého pobytu žalobce v ČR a stupně jeho integrace v ČR však žalovaný ve svých úvahách pominul, nijak neodůvodnil, jestli tyto aspekty nemohou být novým důvodem pro prodloužení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Napadené rozhodnutí je z tohoto důvodu nepřezkoumatelné.
36. Žalovaný se pak vůbec nezabýval otázkou, jaká by ve vztahu k rodinnému a soukromému životu byla žalobcova situace v případě jeho vycestování do vlasti, přičemž jak je uvedeno výše, v tomto ohledu žalovaný i nedostatečně zjistil skutkový stav. V návaznosti na to v napadeném rozhodnutí příslušné úvahy zcela absentují, což rovněž způsobuje jeho nepřezkoumatelnost (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.).
37. V důsledku popsanych pochybení, které způsobují nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, nemůže obstát ani závěr žalovaného o tom, že nejsou dány podmínky pro prodloužení doplňkové ochrany.
38. Ve vztahu k soukromému a rodinnému životu žalobce dále namítal nedostatečné posouzení svého zdravotního stavu. V tomto aspektu však žalobní námitka neobstojí, neboť žalobce během pohovoru uvedl, že nemá žádné zdravotní potíže. Nebylo proto povinností žalovaného tuto okolnost dále zkoumat.
39. V další námitce žalobce vytýkal žalovanému nedostatečné zjištění skutkového stavu a též nepřezkoumatelnost a nesprávnost závěrů žalovaného, a to ve vztahu k obavám z omezování náboženské svobody. Tyto námitky shledal soud důvodnými.
40. Během pohovoru ze dne 22. 1. 2021 žalobce uvedl, že vyznává islám, svou víru aktivně praktikuje, k dotazu na obavy v případě návratu do vlasti uvedl, že Kazachstán je proti islámu. Na toto tvrzení však žalovaný nijak nereagoval a pohovor poté ukončil. V tomto aspektu shledává soud nedostatečné zjištění skutkového stavu. V takové situaci bylo namístě, aby žalovaný žalobci položil další otázky, měl se snažit získat od žalobce další konkrétní informace, na čem své obavy zakládá. Žalovaný měl v této souvislosti zohlednit též ostatní údaje, které jsou součástí správního spisu, když dle zjištění učiněných v původním rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany ze dne 4. 4. 2011 otec žalobce X. Ve světle těchto skutečností měl žalovaný s žalobcem vést dále pohovor, resp. snažit se, aby žalobce své důvody blíže rozvedl a specifikoval, jaké názory zastává, k jaké skupině se v rámci islámu hlásí, a podobně.

41. V návaznosti na výsledek řádně provedeného pohovoru se žalobcem byl žalovaný povinen opatřit si dostatečné zprávy o zemi původu týkající se postavení muslimů a náboženských skupin v Kazachstánu, a to případně i X. Žalovaný si však obstaral pouze jediný aktuální podklad, z něhož vycházel, a to Informaci OAMP ze dne 25. 5. 2020, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Stav: květen 2020. Tato zpráva však obsahuje pouze některé obecné informace týkající se případů mučení ze strany bezpečnostních složek v roce 2019, aniž by zde byly uvedeny další podrobnosti, a dále velmi stručnou informaci, že Kazachstán byl oceňován za programy reintegrace a deradikalizace náboženských radikálů, nicméně protiextremistické a protiteroristické zákony byly často uplatňovány i na občanské aktivisty. Taková zjištění nelze považovat za dostačující ve vztahu k náboženským svobodám a situaci muslimů v zemi, žalovaný si měl obstarat podrobnější a adresnější zprávy o zemi původu (mj. v návaznosti na řádně provedený pohovor), což neučinil. Správní spis sice obsahuje zprávy, které se zabývají situací různých náboženských skupin v Kazachstánu a které byly podkladem pro původní rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany žalobci a jeho otci (ze dne 4. 4. 2011), tyto zprávy však z důvodu jejich zastaralosti nemohly být pro napadené rozhodnutí použitelné (nejmladší informace pochází z počátku roku 2011). I ohledně shromážděných podkladů lze proto žalovanému vytknout nedostatečné zjištění skutkového stavu.
42. Provedení řádného pohovoru i shromáždění dostatečných podkladů je přitom jedním ze základních úkolů žalovaného v řízení o udělení (prodloužení) mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud k tomu v právní větě k rozsudku ze dne 25. 4. 2019 č.j. 5 Azs 207/2017 – 36 konstatoval: „*Rozhodnutí správního orgánu o tom, že se žadateli neuděluje mezinárodní ochrana dle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nemůže obstát, pokud správní orgán rezignuje na své základní povinnosti v řízení ve věci mezinárodní ochrany, tedy neprovede řádně pohovor s žadatelem tak, aby položené otázky důsledně směřovaly ke zjištění veškerých rozhodných skutečností a k prověření hodnověrnosti žadatelova azylového příběhu, neobstará si relevantní informace o zemi původu, které by byly specificky zaměřeny na azylový příběh žadatele a z něj vyplývající rozhodné skutkové otázky, a ani informace, které si obstará, řádně a objektivně nezhodnotí a s rozhodnými skutečnostmi k posouzení, zda žadatel naplňuje definici uprchlíka dle § 12 písm. b) zákona o azylu, či má nárok na udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, se řádně nevypořádá.*“
43. Žalovaný tudíž pochybil, pokud ohledně náboženského vyznání žalobce nezjistil během pohovoru vedeného se žalobcem řádně všechny významné okolnosti a neopatřil si relevantní a aktuální informace o zemi původu; skutkový stav zjištěný žalovaným tak vyžaduje zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.). V návaznosti na to nemůže obstát ani závěr žalovaného, že náboženské přesvědčení žalobce nemůže představovat důvod pro prodloužení doplňkové ochrany. K tomu je též třeba konstatovat, že žalovaný v této otázce nemohl vyjít pouze z původního rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany z roku 2011, neboť předmětné okolnosti byl povinen v rámci napadeného rozhodnutí posoudit dle stavu ex nunc.
44. Ze všech výše uvedených důvodů soud na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

45. V dalším řízení bude na žalovaném, aby doplnil zjištěný skutkový stav o údaje, jaké by byly poměry žalobce v domovské státě v případě jeho vycestování a jak by tam probíhal jeho soukromý a rodinný život, a to jednak prostřednictvím pohovoru se žalobcem, a dále shromážděním relevantních zpráv o zemi původu týkajících se situace navracejících se osob (včetně uprchlíků) po dlouhodobém pobytu v zahraničí. V návaznosti na získaná zjištění žalovaný vyhodnotí, zda v této souvislosti nemůže dojít k novému zásahu do soukromého a rodinného života žalobce ve smyslu čl. 8 Úmluvy a jejího exteritoriálního účinku, který by byl důvodem pro prodloužení doplňkové ochrany; žalovaný se bude zabývat též otázkou, zda okolnosti dlouhodobého pobytu žalobce v ČR a stupně jeho integrace v ČR nemohou být novým důvodem pro prodloužení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu s odkazem na čl. 8 Úmluvy. Žalovaný dále prostřednictvím pohovoru se žalobcem doplní zjištěný skutkový stav o údaje týkající se náboženského přesvědčení žalobce a obav s tím spojených, v návaznosti na to si obstará příslušné informace o zemi původu týkající se postavení náboženských skupin v Kazachstánu, a dále vyhodnotí, zda mohou zjištěné skutečnosti představovat nový důvod pro prodloužení doplňkové ochrany žalobce.
46. Podle ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s. je žalovaný vysloveným právním názorem Městského soudu v Praze vázán.
47. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalobci náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. září 2022

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.

samosoudkyně